

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Kzz 20/11
13.04.2011. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Bate Cvetkovića, predsednika veća, Nevenke Važić, Anđelke Stanković, Ljubice Knežević-Tomašev i Veska Krstajića, članova veća, sa savetnikom Vesnom Veselinović, zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog M.D. i dr, zbog produženog krivičnog dela falsifikovanje službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. i člana 61. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Ktz broj 123/11 od 14.03.2011. godine, podignutom protiv pravnosnažne presude Apelacionog suda u Kragujevcu Kž1 3919/10 od 07.12.2010. godine, u sednici veća održanoj u smislu člana 422. stav 3. ZKP-a, dana 13.04.2011. godine, doneo je

P R E S U D U

UVAŽAVA SE zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Ktz broj 123/11 od 14.03.2011. godine, kao osnovan, pa se:

I UTVRĐUJE da je pravnosnažnom presudom Apelacionog suda u Kragujevcu Kž1 broj 3919/10 od 07.12.2010. godine u delu izreke pod I povređen krivični zakon iz člana 369. tačka 3. ZKP-a u vezi člana 359. stav 1. Krivičnog zakonika u korist okrivljenih M.D. i D.P.

II UKIDA pravnosnažna presuda Apelacionog suda u Kragujevcu Kž1 broj 3919/10 od 07.12.2010. godine u stavu III u pogledu izrečene mere bezbednosti i u tom delu predmet vraća Apelacionom sudu u Kragujevcu na ponovno odlučivanje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Višeg suda u Čačku K. broj 119/08 od 15.04.2010. godine oglašeni su krivim: okrivljeni M.D, zbog produženog krivičnog dela zloupotreba službenog položaja iz člana 359. stav 4. u vezi stava 3. i stava 1. KZ-a; okrivljena D.D, zbog krivičnog dela pranje novca iz člana 231. stav 3. u vezi stava 2. i 1. KZ-a; okrivljeni D.P, zbog krivičnog dela zloupotreba službenog položaja pomaganjem iz člana 359. stav 4. u vezi stava 3. i stava 1. u vezi člana 35. KZ-a i okrivljeni M.D. i D.P, zbog krivičnog dela falsifikovanje službene isprave iz člana 357. stav 2. u vezi stava 1. u vezi člana 33. Krivičnog zakonika i osuđeni i to: okrivljeni M.D. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dve godine i jednog meseca u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 24.10.2006. do 23.11.2006. godine; okrivljena D.D. na novčanu kaznu u iznosu od 200.000,00 dinara i okrivljeni D.P. na kaznu zatvora u trajanju od sedam meseci.

Na osnovu člana 91. i 92. Krivičnog zakonika prvostepeni sud je izrekao meru bezbednosti i od okrivljenog M.D. oduzeo novčani iznos od 2.099.000,00 dinara a od okrivljene D.D. je oduzeo 4.807 akcija UTP M.Č.

Apelacioni sud u Kragujevcu je održao pretres pred drugostepenim sudom, nalazeći da je zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja potrebno da se izvedu novi dokazi i ponove određeni ranije izvedeni dokazi u smislu člana 377. tačka 1. ZKP-a, pa je nakon ocene dokaza koji su izvedeni pred tim sudom, kao i dokaza koji su izvedeni pred prvostepenim sudom, doneo presudu Kž I 3191/10 od 07.12.2010. godine kojom je u stavu I povodom žalbi okrivljenog M.D. i njegovog branioca i okrivljenog D.P, a po službenoj dužnosti preinačio prvostepenu presudu u pogledu pravne ocene dela i odluke o kazni tako što je okrivljene M.D. i D.P. oglasio krivim za produženo krivično delo falsifikovanja službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. KZ-a u vezi člana 61. KZ-a i izrekao im uslovne osude tako što je okrivljenom M.D. utvrdio kaznu zatvora u trajanju od sedam meseci, a okrivljenom D.P. je utvrđena kazna zatvora u trajanju od četiri meseca i istovremeno odredio da se ove kazne neće izvršiti ukoliko okrivljeni u roku od dve godine ne učine novo krivično delo. Na osnovu člana 206. stav 2. ZKP-a oštećeni TDK B. d.o.o iz Č. je upućen na parnicu radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva.

Drugostepeni sud je istom presudom u delu izreke pod II uvažio žalbu okrivljene D.D. i preinačio prvostepenu presudu tako što je na osnovu člana 355. tačka 2. ZKP-a ovu okrivljenu oslobodio od optužbe da je izvršila krivično delo pranje novca iz člana 231. stav 3. u vezi stava 1. i 2. KZ, a u stavu III izreke presude, žalbe Višeg javnog tužioca u Čačku, okrivljenog M.D. i njegovog branioca i okrivljenog D.P. odbio kao neosnovane navodeći da prvostepenu presudu u nepreinačenom delu potvrđuje.

Protiv pravnosnažne presude Apelacionog suda u Kragujevcu Kž1 broj 3919/10 od 07.12.2010. godine, Republički javni tužilac podigao je zahtev za zaštitu zakonitosti, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a i zbog povrede krivičnog zakona iz člana 87, 91 i 92. Krivičnog zakonika i člana 369. stav 1. tačka 3. ZKP-a u vezi člana 359. stav 1. KZ-a, sa predlogom da Vrhovni kasacioni sud uvaži zahtev za zaštitu zakonitosti i utvrdi da je drugostepenom presudom pod tačkom I povređen zakon u korist okrivljenih M.D. i D.P. u pogledu pravne kvalifikacije dela a da je tačkom III povređen zakon na štetu okrivljenih, zbog čega je u tom delu predloženo preinačenje ili ukidanje drugostepene presude.

Vrhovni kasacioni sud je održao sednicu veća u smislu člana 422. stav 3. ZKP-a u odsustvu obaveštenih Republičkog javnog tužioca, okrivljenog M.D. i njegovog branioca, advokata V.Z, okrivljenog D.P. i njegovog branioca, advokata S.K, na kojoj sednici je razmotrio spise predmeta, sa presudom protiv koje je zahtev za zaštitu zakonitosti podignut, pa je po oceni navoda i predloga iznetih u zahtevu, našao:

Zahtev je osnovan.

Po nalaženju Vrhovnog kasacionog suda Republički javni tužilac se zahtevom za zaštitu zakonitosti osnovano poziva na povredu krivičnog zakona iz člana 369. tačka 3. ZKP-a u vezi člana 359. stav 1. KZ-a koju je drugostepeni sud učinio u korist okrivljenih M.D. i D.P.

Drugostepeni sud je u obrazloženju svoje presude dajući razloge naveo da se u radnjama okrivljenog M.D. stiču sva zakonska obeležja produženog krivičnog dela falsifikovanja službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. i u vezi člana 61. KZ-a, a ne produženog krivičnog dela zloupotreba službenog položaja iz člana 359. stav 4. u vezi stava 3. i stava 1. KZ-a, nalazeći da je ovaj okrivljeni u konkretnom slučaju postupao samo kao fizičko lice i jedan od osnivača TDK B. d.o.o. iz Č., da postupak istupanja okrivljenog iz ovog društva nije sproveden na zakonit način i da je visina udela okrivljenog u društvu proizvoljno određena, ali da takav odnos okrivljenog i TDK B. predstavlja građansko-pravni odnos koji se ima raspraviti po pravilima trgovinskog prava, da nema dokaza za zaključak da je okrivljeni pribavio sebi protivpravnu imovinsku korist u iznosu od 4.000.000,00 dinara u kom iznosu bi i nastupila šteta za oštećenog, odnosno da nema dokaza da je okrivljeni postupao sa direktnim umišljajem koji je, prema stavu drugostepenog suda, jedini mogući oblik vinosti kod predmetnog krivičnog dela, te da sledstveno tome ni u radnjama okrivljenog D.P. nema zakonskih obeležja krivičnog dela zloupotreba službenog položaja pomaganjem iz člana 359. stav 4. u vezi stava 3. i stava 1. u vezi člana 35. KZ-a, za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom.

Vrhovni kasacioni sud nalazi da je drugostepeni sud prilikom pravne ocene inkriminiranih radnji ovih okrivljenih povredio krivični zakon u njihovu korist kada ih je oglasio krivim za produženo krivično delo falsifikovanje službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. i u vezi člana 61. Krivičnog zakonika.

Naime, pravnosnažnom presudom je najpre utvrđeno da je okrivljeni M.D. u vremenskom periodu od 31.02.2006. do 20.05.2006. godine u svojstvu predsedavajućeg Skupštine privrednog Društva TDK B. d.o.o. i pomoćnika direktora ovog društva, dakle kao odgovorno lice, na nezakonit način sproveo postupak istupanja iz Društva i otkupa sopstvenog udela (iako nije imao svojstvo predsednika upravnog odbora društva zakazao je sednicu Društva TDK B., članovima društva je dostavio dnevni red za ovu sednicu u kome nije bilo naznačeno da će se odlučivati o otkupu njegovog udela iz društva, potom je sačinio zapisnik sa sednice Društva u koji je uneo neistinit podatak da je na toj sednici odlučeno o otkupu njegovog udela kao osnivača i na osnovu ovog zapisnika doneo odluku o otkupu sopstvenog udela u društvu od strane TDK B. u iznosu od 4.000.000,00 dinara i pri tom mimo zakonom predviđene procedure sam utvrdio vrednost svog udela), da bi potom sa okrivljenim D.P. zaključio fiktivne ugovore o zajmu od 31.03.2006. godine i kompenzaciji od 17.04.2006. godine, na osnovu kojih je došlo do prenosa novca na tekući račun okrivljene D.D.

Nadalje, Odredbe XIII odeljka Zakona o privrednim društvima propisuju osnove, uslove, postupak i nadležnost u slučaju prestanka svojstva člana društva kao i prava člana društva koja ima po tom osnovu, a odredba člana 178. tog Zakona predviđa da će opravdanost razloga za istupanje iz društva nekoga člana, ukoliko mu se to pravo osporava od strane ostalih članova, utvrditi isključivo nadležan sud u odgovarajućem postupku.

Kod ovako utvrđenih odlučnih činjenica iz kojih proizlazi da je ovaj okrivljeni u kritičnom periodu postupao u svojstvu odgovornog lica u Privrednom društvu TDK B. d.o.o. i da je prekoračenjem i korišćenjem svog položaja sačinio lažne službene isprave i time sebi pribavio korist - pogodnost da istupi iz društva kao fizičko lice u trenutku i na način kako to njemu odgovara, proizvoljno određujući tržišnu vrednost udela, takođe suprotno zakonu, prenoseći novac na svoj račun odnosno tekući račun svoje supruge, Vrhovni kasacioni sud nalazi da se u radnjama okrivljenog M.D. stiču sva obeležja krivičnog dela zloupotreba službenog položaja iz člana 359. stav 1. KZ-a u čemu mu je okrivljeni D.P. pomogao, te da je s toga pogrešan stav drugostepenog suda da se u navedenim radnjama ovih okrivljenih stiču zakonska obeležja produženog krivičnog dela falsifikovanje službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. KZ-a u vezi člana 61. KZ-a.

Ovo iz razloga što, po nalaženju Vrhovnog kasacionog suda sačinjavanje navedenih službenih isprava sa neistinitom sadržinom predstavlja samo način izvršenja krivičnog dela zloupotreba službenog položaja iz člana 359. stav 1. KZ-a u konkretnom slučaju a ne radnju krivičnog dela falsifikovanje službene isprave kako to pogrešno zaključuje drugostepeni sud. Dakle, navedeni falsifikati nisu bili sami sebi cilj, već ih je okrivljeni M.D. sačinio sa svešću i voljom da zloupotrebom službenog položaja i ovlašćenja sebi pribavi korist, iz čega proizlazi i subjektivni element krivičnog dela iz člana 359. stav 1. KZ - umišljaj okrivljenog.

Pored toga, imajući u vidu odredbe člana 445. i člana 446. Zakona o privrednim društvima, koje propisuju prava članova društva sa ograničenom odgovornošću i način utvrđivanja tržišne vrednosti udela, Vrhovni kasacioni

sud nalazi da je okrivljeni u konkretnom slučaju istupajući iz društva mimo zakonom propisanog postupka, bez odluke Upravnog odbora društva i procene tržišne vrednosti svog udela od strane suda, proizvoljno određujući tržišnu vrednost svog udela na iznos od 4.000.000,00 dinara, pribavio sebi korist u širem smislu koja se ogleda u sticanju pogodnosti u smislu izvlačenja udela mimo postupka, a što predstavlja posledicu krivičnog dela zloupotreba službenog položaja iz člana 359. stav 1. KZ u konkretnom slučaju.

Dakle, po oceni ovoga suda, drugostepeni sud je na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primenio materijalno pravo, pa se stoga pravna ocena dela okrivljenih M.D. i D.P. koju je dao Apelacioni sud u Kragujevcu, osnovano osporava zahtevom za zaštitu zakonitosti i ističe da je drugostepeni sud na napred navedeni način u korist ovih okrivljenih povredio krivični zakon iz člana 369. tačka 3. ZKP-a u vezi člana 359. stav 1. KZ-a.

Kako je zahtev za zaštitu zakonitosti u ovom delu podignut na štetu okrivljenih, Vrhovni kasacioni sud je ovom presudom u stavu I izreke samo utvrdio navedenu povredu krivičnog zakona u korist okrivljenih M.D. i D.P. ne dirajući u pravnosnažnu presudu.

Vrhovni kasacioni sud nalazi da Republički javni tužilac zahtevom za zaštitu zakonitosti osnovano ističe da je drugostepena presuda u delu izreke pod III u pogledu izrečene mere bezbednosti doneta uz učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a, i povredu KZ - odredba čl. 87, 91. i 92. KZ-a koja je učinjena na štetu okrivljenih M.D. i D.D.

Naime, drugostepeni sud je u stavu III izreke između ostalog naveo da prvostepenu presudu u nepreinačenom delu potvrđuje, iako je istu preinačio u stavu I i II izreke, tako što je izvršio prekvalifikaciju i okrivljenog M.D. oglasio krivim za produženo krivično delo falsifikovanje službene isprave iz člana 357. stav 3. u vezi stava 1. KZ u vezi člana 61. KZ (nalazeći da preduzetim radnjama nije sebi pribavio imovinsku korist), a okrivljenu D.D. oslobodio od optužbe da je izvršila krivično delo pranje novca iz člana 231. stav 3. u vezi stava 1. i 2. KZ-a, pa je s`toga nejasno zbog čega je onda ostavio na snazi meru bezbednosti oduzimanja novca (na ime pribavljene imovinske koristi) u iznosu od 2.099.000,00 dinara od okrivljenog M.D. i 4.807 akcija od okrivljene D.D, pri čemu Apelacioni sud u Kragujevcu u obrazloženju svoje presude o ovoj odlučnoj činjenici nije dao nikakve razloge, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP.

Takođe je nejasno koju izrečenu meru od strane prvostepenog suda je u odnosu na okrivljene M.D. i D.D. drugostepeni sud ostavio na snazi, jer navedene odredbe iz člana 91. i 92. KZ-a na koje se prvostepeni sud pozvao i na osnovu kojih je izrečena mera bezbednosti oduzimanja novca od okrivljenog M.D. i akcija od okrivljene D.D, propisuju samo osnov i način oduzimanja imovinske koristi kao mere koja ne predstavlja krivičnu sankciju u smislu člana 4. stav 1. KZ, pa ni meru bezbednosti iz člana 87. KZ-a, kao vrstu krivične sankcije, a nasuprot tome stoji u izreci i obrazloženju prvostepene presude „da je okrivljenima izrečena mera bezbednosti oduzimanja imovinske koristi“, koja mera bezbednosti kao takva ne postoji a što sve skupa predstavlja povredu KZ iz čl. 87, 91. i 92. KZ.

Zbog napred navedene bitne povrede odredaba krivičnog postupka i povrede KZ učinjene na štetu okrivljenih M.D. i D.D, Vrhovni kasacioni sud je ovom presudom u stavu II izreke uvažanjem zahteva za zaštitu zakonitosti ukinuo drugostepenu presudu u delu izreke pod III i predmet vratio Apelacionom sudu u Kragujevcu na ponovno odlučivanje, s`tim što će taj sud u ponovnom postupku otkloniti bitnu povredu odredaba krivičnog postupka na koju je ukazano ovom presudom, nakon čega će biti u mogućnosti da donese pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku.

Iz iznetih razloga, Vrhovni kasacioni sud je na osnovu člana 30. stav 1. Zakona o uređenju sudova i člana 425. stav 1. ZKP-a, odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar-savetnik,

Vesna Veselinović, s.r.

Predsednik veća-sudija,

Bata Cvetković, s.r.